

A Maros szabályozása.

A Pester Lloyd egyik legutóbbi számában a zsilvölgyi szénnek vízi úton leendő szállítása tárgyában azt az eszmét propagálta, hogy építtessék egy vasutvonal valamely román Dunahajó állomáshoz és ilyen módon jusson a zsilvölgyi szén a vízi úthoz. Ezen eszme megvalósítása végett *Rosenberg Ignác*, Petroszény országgyűlési képviselője közbenjárt a miniszterelnöknél. Miután tartani lehet attól, hogy az esetre, ha ezen indítvány elfogadjatik, ez a Maros hajózhatóvátételének foganatosítására esetleg zavarólag hatna, *Aczél Géza* igazgató, mint akinek kezdeményezése folytán került a Maros kérdése ismét napirendre, a Pester Lloyd szerdai számában a következő nyilatkozatot tette közzé:

— Bocsos lapjukban „A zsilvölgyi szénnek való ellátás megkönnyítése” című közleményben az indítványoztatik, hogy valamely román dunai állomáshoz egy vasutvonal építtessék, hogy a zsilvölgyi szénnek vízi úton való szállítása lehetővé tétessék. Ezt a kérdést Szeged, Temesvár és Arad városoknak a kormányhoz intézett közös beadványa érintette. Azt javasolja ez a beadvány, hogy ezen kérdés a Marosnak már régen tervezett, de eddig nem foganatosított hajózhatóvátétele által oldassék meg. A zsilvölgyi szén egy rendszeresített ingaforgalom által a rövid Lupény-Petroszény-Piski vasutvonalon a Marosig hozható és innét Szegeden leendő átrakással, nagyobb vizijárművekkel továbbítható. A zsilvölgyi szénnek ezen vonalon történendő szállítása annál is inkább célravezető, mert ez a szén van elsősorban hivatva Délmagyarország városainak és ipartepeiének szénnek való ellátására. Az említett közös beadványban ki van fejtve, hogy a Maros esése kihasználható lenne villamos központok felállítására. Ezen villaművek jövedelme a költségek amortizációjának és kamatainak tekintélyes részét fedezhetné, miután ezek a központok elegendő áramot szolgáltatnának, hogy ezen városok és vidékeinek szükségletét világítási és motorikus célokra fedezzék. Eltekintve a Maros hajózhatóvátételének óriási közgazdasági jelentőségéről, így módon a zsilvölgyi szénnek vízi úton leendő szállítása szinte legcélszerűbben volna megoldható.

48.000 tonna ellenséges hajóür elsüllyesztése.

Berlin, március 14. A Wolff-ügynökség jelenti: I. A Gansser kapitány parancsnoksága alatt álló egyik tengeralattjárók az Azori-szigetek közelében ellenséges és az ellenségnek szállító hajókat semmisített meg 22.000 bruttótonnataralommal. Az elsüllyesztett hajók között volt a 2767 tonnás *Artesta* nevű felfegyverzett tartálygőzös, a 4191 tonnás *Tannina* és a 3300 tonnás *Chartion* görög gőzös, az 5437 tonnás *Atlantide* felfegyverzett olasz gőzös, az 1093 tonás *Francesco* olasz bárka és a 345 tonnás *Mac Kay* nevű angol shoner. A hajók sárgarezet, cinket, gummit, dohányt, ópiumot, állati bőroket, élelmiszereket vittek francia, olasz és amerikai kikötőkbe. Két felfegyverzett gőzös 7.6 centiméteres ágyúin kívül a hajók rakományából sárgarezet, cinket és gummit zsákmányoltunk.

II. A Földközi-tenger keleti részén Spenger tengerezeti főahdnagy parancsnoksága alatt egyik tengeralattjárók hat gőzöst és két vitorlást süllyesztett el, összesen 26.000 bruttótonnataralommal. Különösen az *Alekszandria* és *Port Said* felé irányuló szállítási süllyesztette érzékenyen ez a tevékenység. A megtorpedozott gőzösök fel voltak fegyverezve és erős védelmi berendezéseikből értékes rakományra lehetett következtetni. Egy a szíriai parton megtorpedozott gőzös, mely *Jaffa* felé haladt, az erős robannásokból ítélve, municiót vitt. Az említett tengeralattjáró torpedóátlátót ért el egy Arabis típusú angol cirkálón.

A tengerezeti vezérkar főnöke.

Neményi államtitkár a szegedi Balkán-akadémiáról.

A *Déli Hírlap* írja ezen a címen a következőket: Szeged városa már régóta foglalkozik azzal a tervvel, hogy Balkán-akadémiát, illetőleg balkáni tanfolyamot szervezzen, amely különösen kulturális és gazdasági szempontból rendkívül nagyjelentőségű volna a város fejlődésére. Ugy a város tanácsa, mint az ottani kulturális és gazdasági szervezetek már több ízben fordultak ilyen irányú beadványokkal a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz s kérték az ügy kedvező elintézését. A kultuszminiszter a kérdés tanulmányozásával dr. *Schack Béla* tankerületi főigazgatót bízta meg, akinek véleménye alapján feltételeket szabott meg a minisztérium Szegednek.

Felkerestük ebben az ügyben *Neményi Imre* államtitkárt, kinek ügykörébe a kérdés elintézése tartozik. Az államtitkár munkatársunknak a következő felvilágosítást adta:

— Szeged város első beadvánva egy Balkán-Akadémia létesítésére vonatkozott. A kultuszminisztérium megszabta azokat a feltételeket, amelyek mellett ezt engedélyezhetné és azokat eljuttatta a város tanácsához. Erre az átiratra válasz mindeztideig nem érkezett, ellenben az ügyben az a fordulat állott be, hogy a város újabb beadvánnyal fordult a minisztériumhoz, amelyben a *Balkán-akadémia helyett egy balkáni tanfolyam szervezéséhez kérte az engedélyt*. A minisztérium kérdést intézett a város tanácsához a fordult ügyében, de válasz erre az átiratra sem érkezett. A minisztérium most nem tudja, hogy mi idézte elő ezt a változást. Meg kell jegyezni, hogy a feltételek, amelyeket a minisztérium a Balkán-akadémia létesítésére megszabott, a lehető legelőnyösebbek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a legnagyobb jóindulattal kezelte ezt az ügyet és véleményem szerint egyáltalában nincsenek áthidalhatatlan nehézségek, amelyek az akadémia létesítése elé gördülne. A város nagy anyagi megterheléséről már csak azért sem lehet szó, mert a befektetett összeg megtérül a tandíjakkal.

Ezek után szegedi értesülés alapján a következőket közli a *Déli Hírlap*: A városnak mindeztideig nincsen tudomása a vallás- és közoktatásügyi minisztérium döntéséről. A város közvéleménye nagy lelkesedéssel foglalkozik az ügyvel és reméli annak kedvező elintézését. Különösen nagy buzgalmat fejt ki a tanfolyam létesítése érdekében *Jakab David* szegedi polgári iskolai tanár, aki lelkes odaadással szenteli tevékenységét a Balkán-kultúra ápolásának és már több ízben járt a célból Szófiában, ahová a nyári szünidőben szegedi magyar diákokat vitt magával. A város tanácsa a létesítendő kultur-intézmény élére *Jakab Dávid* tanárt szemelte ki.

Neményi államtitkár nyilatkozatában több tévedés van. 1. A balkáni tanfolyamot nem az akadémia helyett akarja létesíteni a város. A két intézmény egymástól teljesen különböző, független, mindkettőre szükség van és egymás mellett is fennállhatnak. 2. A feltételek, amelyeket a minisztérium az akadémia létesítésére megszabott, nem a lehető legelőnyösebbek, sőt nem is előnyösek. 3. A városnak a tanfolyamra vonatkozó felterjesztése régóta pihen — úgy tudjuk — Neményi államtitkárnál. Már megérdemelte volna a választ ez a nagytrő, szívós életerejű, hatalmas magyar város.

Szeged Csongrádi **TAKARÉK**

és egyéb helyi vállalatok részvényeit

vásárol, elad és megelölegez

MAY R. MIKSA bank- és váltóüzlete Széchenyi-tér, a városházával szemben.

A választójogi bizottság ülése

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.)

A választójogi bizottság csütörtöki ülését *Beöthy László* elnök nagy érdeklődés mellett nyitotta meg. A kormány részéről a tanácskozáson *Wekerle Sándor* miniszterelnök, *Vázsonyi Vilmos* igazságügyminiszter, gróf *Esterházy Mór* és *Földes Béla* miniszterek jelentek meg.

Holló Lajos: Eleinte csak a plénumban akarták részletesen tárgyalni a javaslatot, — mondotta — de miután a bizottság tagjai más álláspontra helyezkedtek, ő is ezuttal szólal már fel. Hibának tartja, hogy sokat deklamálnak. Nemzeti szempontból nem jár ez a javaslat oly veszélyekkel, mint ahogy a munkapárt kifejtette. Elismeri, hogy nemzetiségi veszedelem van a főtöknel a cseh agitáció és az oláhoknál az elszakadási vágy rendszeres propagálása következtében, de nem a parlamenti logikiterjesztés idézi fel a nemzetiségi bajokat.

A munkapárt aggálvai tulságosan sötétek. Nem igaz, hogy ez a javaslat tulradikális, amely fenyegeti a magyar parlament nemzeti jellegét. A választók közül 62 százalék lesz magyar; ehhez járul 15 százalék államhi német. A többi 23 százalék nemzetiség szét van szórva az országban.

Az állam ellenségeivel éreztetni kell az állam erős markát. Ő csak a román kérdést tartja veszélyesnek. Nem szolgabírói erőszakkal, hanem igazságos kerületi beosztással kell magyar garanciákat keresni.

Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszter: Erdélyben mindig több kerület volt, mint a mennyi megilletné szám szerint.

Holló Lajos: Azért, mert néhány nemzetiségi képviselővel több fog bejutni, nem szabad a parlamentnek a szabadság és a nemzeti politika irányában való reformját megakadályozni.

Vadász Lipót: A javaslat mostani formájában végzetes veszedelmet jelent. A jogosult aggodhatnak méltánylásával meg kell találni a megegyezéshez vezető utat. A hat elemi osztály sokkal inkább biztosítja a magyarság és az értelmiség vezetését. A nemzetiségi veszedelemmel szemben a közhangulat egyedül a magyar irni-ovasi tudás fő garanciáját követeli. Az új képviselőválasztáson, amely a mostani tervezet szerint menne végbe, 18—20 párt alakulna ki és erős hangra kapnának a románok, szerbek, tótok és a többi nemzetiségűek.

Az elnök ezután a vitát félbeszakította. *Holló Lajos* azt indítványozta, hogy a március 15-iki ünnepség miatt holnap ne tartsanak ülést. Gróf *Tisza István* azt indítványozta, hogy holnap is ülésezzen a bizottság. *Polónyi* azt javasolta, hogy holnap délután legyen az ülés.

Dr. *Vázsonyi Vilmos* a vita mielőbbi befejezését óhajtja. Javasolja, hogy holnap délután tartsanak teljes ülést. Az általános vita befejezése után hosszabban óhajt válaszolni az elhangzott kifogásokra. Gróf *Károlyi Mihály* jelezte, hogy ő is fel fog szólalni.

A bizottság elhatározta, hogy pénteken délután 12 órakor ülést tart és amennyiben szombatig nem fejeznék be a tárgyalásokat, szombaton permanens ülés lesz délelőtt és délután is.